

Kas ir jāzina pirms veikt videonovērošanu?

Ieteikumi juridiskām personām

Vai videonovērošana ir nepieciešama? Pirms videonovērošana veikšanas ir jānosaka datu apstrādes mērķis un tiesiskais pamats, kā arī ir rūpīgi jāizvērtē, vai šis ir piemērots līdzeklis tā sasniegšanai. Piemēram, alternatīvi risinājumi mērķa sasniegšanai var būt "viltus" kameras, teritorijas nožogošana, vārtu uzstādīšana, apsardze, sienas pārklājums ar aizsardzību pret grafitti krāsu u.tml. Videonovērošana būtu jāveic tikai tad, ja apstrādes nolūku nevar sasniegt ar citiem līdzekļiem, kas ir vienlīdz efektīvi.

Līdzsvarošanas pārbaude. Videonovērošanas tiesiskais pamats var būt Vispārīgās datu aizsardzības regulas 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā minētās leģitīmās intereses (tajā skaitā finanšu intereses, piemēram, nekustamā īpašuma aizsardzība un pretlikumīgo darbību novēršana) tikai tad, ja tās prevalē par datu subjekta interesēm, tiesībām un brīvībām. Attiecīgi pirms apstrādes uzsākšanas ir jāveic atbilstoša līdzsvarošanas pārbaude, lai izvērtētu abu pušu – datu subjektu un pārziņu – intereses. Turklāt saskaņā ar pārskatāmības principu, pārzinim ir jābūt spējīgam pamatot un pierādīt, ka apstrāde ir atbilstoša, tajā skaitā dokumentāli.

Izvietojums un leņķis. Pārzinim ir rūpīgi jāizvēlas videokameru izvietojums un leņķis, lai to novērošanas laukums nebūtu plašāks, nekā tas ir faktiski nepieciešams, piemēram, aptverot citām personām piederošus īpašumus vai ielas. Vietās, kur datu subjekti sagaida īpaši augstu privātuma aizsardzību, piemēram, darbinieku atpūtas telpās vai labierīcības videonovērošana nav pieļaujama.

Informēšana. Datu subjekti ir jāinformē par videonovērošanas veikšanu. Informēšana var notikt divos līmeņos. Pirmā līmeņa saturs var tikt sniegts ar informatīvās zīmes palīdzību, kuras saturu reglamentē Fizisko personu datu apstrādes likuma 36. panta trešā daļa. Otrkārt, datu subjektam ir jādara viegli pieejama arī pārējā informācija, ko paredz Vispārīgās datu aizsardzības regulas 13. pants. To ir iespējams izdarīt, norādot informatīvajā zīmē tālruni vai e-pastu saziņai, linku uz privātuma politiku, skenējamu QR kodu u.tml.

Glabāšanas termiņš. Latvijas normatīvie akti neparedz konkrētu videoierakstu glabāšanas termiņu. Pārzinim ir jānosaka atbilstošs videonovērošanas ierakstu glabāšanas termiņš un nav pieļaujams glabāt ierakstus ilgāk nekā tas ir nepieciešams noteiktā mērķa sasniegšanai. Piemēram, bojājumus nekustamajam īpašumam visbiežāk var konstatēt jau pāris dienu laikā, savukārt faktiskā incidenta iestāšanās gadījumā minētais videoieraksts būs vajadzīgs kā pierādījums tiesvedībā ilgāku laiku. Piekļuves tiesības. Pārzinim ir jānosaka, kādām personām un kādos gadījumos ir piekļuves tiesības videoierakstiem.

Nav pieļaujams veikt videonovērošanu "katram gadījumam" drošības nolūkos, jo nevar izslēgt apstākli, ka tas kādreiz noderēs, it īpaši ņemot vērā, ka videonovērošanas kameru izmaksas ir salīdzinoši zemas. Vienmēr ir jāatceras videonovērošanas mērķis un jāizmanto ieraksti saskaņā ar to. Piemēram, ja mērķis ir nekustamā īpašuma aizsardzība, nedrīkst vienlaikus izmantot videoierakstus, lai kontrolētu darbinieku darba kvalitāti tikai tāpēc, ka darba devējam ieraksti ir pieejami un šādi var "nošaut divus zaķus ar vienu šāvienu".

Nav pamatots uzskats, ka pārziņa leģitīmās intereses automātiski prevalē pār datu subjekta interesēm, tiesībām un brīvībām bez līdzsvarošanas pārbaudes veikšanas. Ir slikta prakse veikt minēto izvērtējumu pēc faktiskās apstrādes uzsākšanas tikai tad, ja tiks saņemts Datu valsts inspekcijas pieprasījums.

Informatīvas zīmes izvietošana automātiski neatspēko datu subjektu saprātīgās un objektīvās gaidas par privātumu noteiktās vietās, piemēram, ģērbtuvēs .u.c. Tikai tāpēc, ka datu subjekti ir informēti par veikto videonovērošanu, šādus pasākumus nevar uzskatīt par samērīgiem un Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām atbilstošu pēc savas būtības. Nav pieļaujams konstanti uzraudzīt darbinieku darba kvalitāti, izvietojot kameras tādā leņķī, lai būtu redzams darba ekrāns.

Nav pieļaujama slepena datu subjektu videonovērošana. Slēptā darbinieku videonovērošana darba vietā ir īslaicīgi pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, ja tas ir nepieciešams izmeklēšanai un ir pamatotas (nevis hipotētiskas) aizdomas par nopietna pārkāpuma esamību.

Nav pieļaujams glabāt videoierakstus "katram gadījumam" bez konkrēta mērķa, kā arī formāli noteikt glabāšanas termiņus, kas faktiski netiek ievēroti. Videoieraksti nedrīkst būt brīvi pieejami personām, kam tas nav vajadzīgs darba pienākumu izpildei.